

فوتبال

فوتبال (Football) یک ورزش تیمی و محبوب‌ترین ورزش در بیشتر کشورهای جهان است. فوتبال را دو تیم یازده نفره متشکل از بازیکنان فوتبال با یک توپ فوتبال بر روی چمن طبیعی یا مصنوعی با هدف گل‌زدن انجام می‌دهند. یازده بازیکن هر تیم شامل چند مهاجم، هافبک، مدافع و یک دروازه‌بان هستند که توسط سرمربی در زمین چیده می‌شوند و مانند یک سیستم عمل می‌کنند که سیستم فوتبال نامیده می‌شود.

قدمت فوتبال به چندین سده پیش از میلاد و به چین بازمی‌گردد که به تدریج در یونان و روم نیز رواج می‌یابد. فوتبال مدرن امروزی نیز در سال ۱۸۶۶ در مدارس انگلستان شکل گرفت و به تدریج گستره پراکندگی آن همه جهان را زیر پوشش خود قرارداد. با شکل‌گیری سازمان فیفا در سال ۱۹۰۴ و ایجاد رقابت جام جهانی فوتبال، این ورزش بسیار گسترده‌تر شد.

طول زمین فوتبال ۹۰ تا ۱۲۰ متر و عرض آن ۴۵ تا ۹۰ متر است. مسابقه فوتبال در دو نیمه ۴۵ دقیقه‌ای انجام می‌گیرد و در بازی‌های حذفی و رفت و برگشتی، گاهی، در صورت تساوی نتیجه، وقت‌های اضافه و پنالتی نیز به آن افزوده می‌شود. فوتبال ضوابطی دارد که قوانین فوتبال نامیده می‌شوند و نمی‌توان بر خلاف آن‌ها عمل کرد. سازمان فیفا، علاوه بر فوتبال، نهاد رسمی ورزش‌های فوتسال و فوتبال ساحلی نیز هست و کنفدراسیون‌های قاره‌ای یوفا، ای‌اف‌سی، سی‌ای‌اف، کونکاکاف، کونمبول و آف‌سی از زیرشاخه‌های فیفا هستند.

جام جهانی فوتبال از بزرگ‌ترین رویدادهای ورزشی جهان است که هر چهار سال یک بار در یکی از کشورهای جهان روی می‌دهد. علاوه بر این، مسابقات بین‌المللی دیگری مانند بازی‌های المپیک تابستانی، جام کنفدراسیون‌ها، جام باشگاه‌های جهان، جام ملت‌های اروپا و لیگ قهرمانان اروپا نیز رایج است. لیگ‌های متعددی از جمله لالیگا و لیگ برتر انگلستان در کشورهای مختلف به‌وجود آمده‌اند که نوعی مسابقات داخلی محسوب می‌شوند. فوتبال بانوان نیز از اواخر سده نوزدهم میلادی به راه افتاد.

اقتصاد و درآمد

فوتبال یکی از پردرآمدترین ورزش‌های جهان است. ۳۰ بازیکن فوتبال در فهرست ۱۰۰ ورزشکار پردرآمد جهان قرار دارند. درآمدی که از فوتبال به دست می‌آید، عبارتند از: حقوق، پاداش، جایزه مالی، هزینه‌های ظاهری و تبلیغاتی، صدور مجوز و تأیید آن. دیوید بکهام، کریستیانو رونالدو و لیونل مسی به ترتیب در رتبه هشتمین، نهمین و یازدهمین ورزشکاران پردرآمد جهان قرار دارند. نیمار گران‌قیمت‌ترین بازیکن فوتبال تاریخ است که با قیمت ۲۲۲ میلیون یورو در سال ۲۰۱۷ از بارسلونا به باشگاه فوتبال پاری سن ژرمن پیوست. باشگاه فوتبال منچستر یونایتد با ارزشی معادل ۲٫۲۴ میلیارد دلار، ثروتمندترین باشگاه جهان است. هم‌چنین، دو باشگاه اسپانیایی رئال مادرید و بارسلونا با ارزش‌هایی معادل ۱٫۸۷ و ۱٫۳۰ میلیارد دلار، دومین و سومین باشگاه فوتبال ثروتمند جهان هستند. رئال مادرید، با گردش مالی بیش از ۴۲۰ میلیون یورویی در فصل ۲۰۱۲-۲۰۱۱، برای هشتمین سال پی‌درپی، عنوان ثروتمندترین باشگاه جهان را از نظر میزان گردش مالی کسب کرد.

اسپانسرها یا حامیان مالی همیشه در فوتبال وجود دارند و از راه طرفداران فوتبال برای خود درآمدزایی می‌کنند. حامیان مالی فوتبال همان‌طور که از نامشان پیداست، هنگام مشکلات مالی تیم از تیم پشتیبانی مالی می‌کنند و تیم نیز دست‌آوردهای آن‌ها را تبلیغ می‌کند. شرکت آدیداس یکی از پیشروهای اسپانسرری در فوتبال است که از این راه بازاریابی می‌کند. این شرکت طرح‌ها یا آرم‌های خود را بر روی پیراهن تیم‌ها در معرض نمایش قرار می‌دهند و موجب افزایش سود خود می‌شوند. البته تیم نیز سود زیادی از این کار می‌برد. هم بازیکنان و هم سران باشگاه از همکاری با اسپانسرها درآمد سرشاری کسب می‌کنند.

واژه‌شناسی و نام

ورزش‌های شبیه به فوتبال در کشورهایی که آغازگر فوتبال بودند، نام‌های مختلف داشت. این بازی‌ها در چین «تسو چو»، در ژاپن «کَمِری» و در یونان و امپراتوری روم «هارپاستوم» نامیده می‌شدند.

اصطلاح فوتبال (Football) را برای نخستین بار مردم بریتانیا ابداع کردند. ریشه واژه فوتبال به اواخر سال ۱۸۰۰ میلادی و از هنگامی که این ورزش در مدارس انگلستان راه‌اندازی شد، بازمی‌گردد. مقررات این رشته ورزشی نخستین بار در سال ۱۸۶۳ در اتحادیه فوتبال انگلستان تنظیم شد و نام «اتحادیه فوتبال (association football)» هم برای تمایز این بازی از انواع دیگر فوتبال (به ویژه راگی فوتبال) انتخاب شد. «اتحادیه فوتبال» همچنان نام رسمی این رشته ورزشی است و سازمان‌های اصلی اداره‌کننده ورزش فوتبال مثل فیفا و یوفا از این نام در عنوان خود استفاده کرده‌اند. واژه ساکر (Soccer) نیز مخففی از کلمه association همراه با پسوند انگلیسی er است که در دهه ۱۸۸۰ در انگلستان ابداع شد. امروزه در ایالات متحده آمریکا این رشته را بیشتر ساکر می‌نامند. در بریتانیا این ورزش در دهه‌های سنی بزرگسالان، تا مدتی با نام ساکر شناخته می‌شد. پس از مدتی، در دهه سنی ۱۸ سال برای نخستین بار فوتبال نامیده شد و این اصطلاح به تدریج بر واژه ساکر تسلط پیدا کرد و در پایان به فوتبال تغییر نام یافت.

تعاریف

مسابقه فوتبال: به بازی که در آن بازی فوتبال انجام می‌گیرد و دو تیم فوتبال در مقابل یکدیگر به رقابت برای برد و گل زدن به تیم حریف تلاش می‌کنند را مسابقه فوتبال می‌گویند.

زمین فوتبال: به زمینی که بازی فوتبال در آن انجام می‌گیرد، زمین فوتبال می‌گویند که در شرایط استاندارد می‌بایست پوشیده از چمن طبیعی یا مصنوعی باشد و شامل مناطقی از جمله محوطه جریمه است. فوتبال بر روی زمین‌های خاکی کوجه‌ها و خیابان‌ها نیز انجام می‌گیرد و آن‌ها نیز زمین فوتبال به‌شمار می‌روند.

تیم فوتبال: به مجموعه‌ای ۱۱ نفره از بازیکنان فوتبال گفته می‌شود که همگی با لباسی مشخص در یک مسابقه با هم متحد و هم‌هدف یک تیم را تشکیل می‌دهند.

مربی فوتبال: فردی که در فوتبال نقش تربیت و سازماندهی بازیکنان تیم (از نظر جسمی و روحی) جهت کامیابی در مسابقات را بر عهده دارد. در فوتبال امروزی هر تیم چندین مربی دارد که وظایف به صورت تفکیک‌شده بین آن‌ها تقسیم می‌شود. سرگروه مربیان تیم، سرمربی نامیده می‌شود.

سیستم فوتبال: سیستم یا آرایش تیمی، نشان‌دهنده طرز چیدمان بازیکنان یک تیم در زمین است. آرایش هر تیمی متناسب با رویکرد دفاعی یا تهاجمی آن تیم، توانایی بازیکنان و عوامل دیگر است.

کاپیتان: کاپیتان یکی از بازیکنان است که وظیفه رهبری تیم در زمین بازی را بر عهده دارد و با بستن بازوبند به بازوی چپش، از دیگر بازیکنان متمایز می‌شود. از جمله وظایف او کنترل کردن تیم در مواقع اضطرار و صحبت با داور در شرایط حساس و البته قرعه کشی در پرتاب سکه در ابتدای بازی برای دریافت توپ یا زمین است.

دروازه‌بان: دروازه‌بان هر تیم وظیفه جلوگیری از ورود توپ به دروازه خودی را بر عهده دارد و لباس وی از سایر بازیکنان تیم متمایز است. وی تنها بازیکن تیم است که اجازه دارد توپ را (در محدوده مشخص) با دست لمس نماید

مدافع: به بازیکنی گفته می‌شود که محل جای‌گیری او در زمین خودی است و میان دروازه‌بان خودی و مهاجم حریف قرار می‌گیرد و وظیفه اصلی وی مقابله با حمله تیم حریف است. مدافعان خود به انواع مدافع مرکزی، مدافع کناری، سوییپر، مدافع جلو و مدافع آزاد (لیبرو) دسته‌بندی می‌شوند.

هافبک: به بازیکنی گفته می‌شود که معمولاً در میانه زمین بازی می‌کند و به زیر مجموعه‌هایی از جمله هافبک هجومی، هافبک دفاعی، هافبک میانی و هافبک کناری تقسیم می‌شود. وظایف اصلی هافبک، رساندن توپ به مهاجمان برای گل‌زنی و کمک به مدافعان برای جلوگیری از گل خوردن است.

مهاجم: به بازیکنی گفته می‌شود که در خط جلو بازی می‌کند و نزدیک‌ترین بازیکن هر تیم به دروازه حریف است. وظیفه اصلی مهاجم گل‌زنی است. مهاجم زیر مجموعه‌های مختلفی مانند مهاجم نوک، مهاجم کنار و مهاجم کاذب دارد.

بازیکن ذخیره: بازیکن فوتبالی است که بر روی نیمکت می‌نشیند و در مسابقات استاندارد، حداکثر ۳ بازیکن ذخیره می‌توانند جایگزین بازیکنان اصلی شوند.

هت تریک: اگر یک بازیکن در یک مسابقه سه بار گل‌زنی کند؛ می‌گویند او هت تریک کرده‌است.

دروازه بسته (کلین شیت): هنگامی که یک تیم در یک مسابقه هیچ تویی وارد دروازه‌اش نشود؛ می‌گویند آن تیم (یا دروازه‌بان آن تیم) دروازه بسته (کلین شیت) انجام داده‌است.

دیواره دفاعی: یک ردیف از بازیکنان فوتبال است که شانه به شانه یکدیگر می‌ایستند و تلاش می‌کنند جلوی شوت بازیکنان حریف به دروازه خودی را در زمان نواخت ضربه ایستگاهی مستقیم بگیرند. این ردیف انسانی می‌بایست حداقل ۱۰ یارد از توپ کاشته‌شده فاصله داشته باشد.

آوانتاژ: قانونی است که به داور اجازه می‌دهد در مواردی که خطایی را روی بازیکنی تشخیص داده‌است، اگر تشخیص دهد که در جریان ماندن بازی به نفع بازیکن هدف خطا است، اعلام خطا نکند و بازی را ادامه دهد و زمانی که توپ از جریان بازی خارج شد به بازیکن خطا کار تذکر می‌دهد.

بازی

فوتبال قواعدی دارد که قوانین فوتبال نامیده می‌شوند و بازی براساس آن‌ها انجام می‌گیرد. توپ فوتبال وسیله‌ای است که بازی با آن انجام می‌گیرد و دور آن ۷۱ سانتی‌متر است. در زمین فوتبال، دو تیم که هر کدام از یازده بازیکن (شامل مهاجم، هافبک، مدافع و یک دروازه‌بان) تشکیل شده، به رقابت با یکدیگر می‌پردازند و آرمان هر تیم وارد کردن توپ به دروازه حریف یا اصطلاحاً گل زدن است. هر تیمی که در پایان بازی گل بیشتری به ثمر رسانده‌باشد، برنده بازی است و تیم مقابل بازنده است. اگر هر دو تیم به تعداد مساوی گل به ثمر برسانند، با هم مساوی یا تساوی کرده‌اند. هر تیم یک کاپیتان دارد که تیم را رهبری می‌کند.

هیچ بازیکنی در زمین به جز دروازه‌بان حق دست‌زدن و زدن بازو به توپ را ندارد و پرتاب توپ توسط دروازه‌بان، یک نوع آغاز مجدد بازی است. بازیکنان معمولاً با پای خود توپ را در زمین جابه‌جا می‌کنند و گاهی اوقات از دیگر بخش‌های بدن (به‌ویژه سر) نیز برای جابه‌جا کردن توپ استفاده می‌کنند. بازیکنان تنها از دست‌ها و بازوهای خود نمی‌توانند استفاده کنند. همه بازیکنان توپ را در هر جهت و در سراسر زمین جابه‌جا می‌کنند، اما نمی‌توان توپ را در موقعیت آفساید دریافت کرد.

بازیکنان با روش‌های کنترل توپ از جمله دریبلینگ (دریبل کردن)، پاس دادن توپ به هم‌تیمی، شوت‌زدن که معمولاً با عکس‌العمل دروازه‌بان روبه‌رو می‌شود، برای خود فرصت گل‌زنی ایجاد می‌کنند. بازیکنان برای جلوگیری از پیشروی فوتبال‌بالیست‌های رقیب، اعمالی چون بریدن پاس‌ها، تکل‌زدن و برخورد فیزیکی با بازیکنان تیم مقابل را انجام می‌دهند. فوتبال به‌طور کلی یک بازی روان است و تنها هنگامی که توپ از زمین بازی بیرون برود یا داور خطای بازیکنی را گرفته‌باشد، متوقف می‌شود. پس از توقف، بازی مجدداً آغاز می‌گردد.

در سطح حرفه‌ای، معمولاً تعداد زیادی گل به‌ثمر می‌رسد. برای نمونه، در فصل ۶۴-۱۹۶۳ لیگ برتر انگلستان به‌طور متوسط در هر بازی ۳٫۴۰ گل به‌ثمر رسید. قوانین بازی برای دروازه‌بان با ۱۰ بازیکن دیگر متفاوت است و تاکنون، تعداد زیادی نقش‌های تخصصی در زمین ایجاد شده‌است. از دیدگاه کلی‌تر، این ۱۰ بازیکن شامل سه دسته می‌شوند: مهاجمان، هافبک‌ها، مدافعان. گاهی اوقات بازیکنان پست‌های خود را در زمین با یک‌دیگر عوض می‌کنند که دروازه‌بان قابلیت انجام این کار را ندارد. برای نمونه، مدافع مرکزی می‌تواند جای خود را با هافبک چپ و راست عوض کند. این ۱۰ بازیکن ممکن است در هر پستی به‌جز دروازه‌بانی قرار گیرند. سبک بازی پست‌ها با یک‌دیگر فرق دارد؛ مهاجمان بیشتر سبک بازی هجومی دارند و برخلاف آن‌ها، مدافعان کم‌تر در اندیشه اجرای یک بازی هجومی و سرعت‌بخشیدن به بازی هستند. معمولاً هر بازیکن در پست تخصصی خود بازی می‌کند و کمتر در زمین جابه‌جا می‌شود و پست خود را در زمین تغییر می‌دهد. هر تیم دارای یک سیستم است و این سیستم و تاکتیک‌های تیم را معمولاً سرمربی شکل می‌دهد.

پیشینه

فوتبال از آسیا ظهور کرد و در این قاره کهن آغاز گردید. شواهد تاریخی نشان می‌دهد که قدمت بازی فوتبال به سده دوم و سوم پیش از میلاد در چین بازمی‌گردد. پرچم‌دار این ورزش دودمان هان بودند که به توپی چرمی پرشده از پر و مو لگد می‌زدند. دور این توپ‌ها حدود ۴۰-۳۰ سانتی‌متر بوده‌است. این بازی چینی «تسوچو» نام‌داشت و امپراتوری «هان» در دوران زمامداری خود، این بازی را در سراسر چین گسترش داد. نوع دیگری از این ورزش حدود ۶۰۰-۵۰۰

سال بعد در ژاپن آغاز گردید؛ اما هیچ مسابقه رقابتی میان ژاپن و دودمان هان صورت نگرفت. در آن زمان، بازیکنان در دایره‌ای نسبتاً کوچک می‌ایستادند و توپ را از یک‌دیگر عبور می‌دادند. «کمری» نام ژاپنی این بازی بود و در مقایسه با فوتبال امروزی بسیار متفاوت بود. سپس فوتبال در یونان و به شکل ورزش هارپاستوم در روم نیز رواج پیدا کرد. فوتبال در بازی‌های یونانیان و رومیان تغییرات عمده‌ای یافت؛ به طوری که دو تیم در یک میدان مستطیل شکل که خط میانی میدان نیز داشته‌است، بازی می‌کردند. مردمی که هارپاستوم بازی می‌کردند، اغلب مردم خشنی بودند، به توپ لگد می‌زدند تا آن را از خط دروازه عبور دهند یا به کس دیگری پاس بدهند که وی چنین عملی انجام دهد. تیم دیگر نیز قصد متوقف کردن روند تیم حریف و بازپس‌گیری توپ را به هر طریق ممکن انجام می‌داد! هیچ طول و عرض خاصی برای میدان بازی در نظر گرفته نمی‌شد؛ بازیکنان شماره‌ای نداشتند و کمبود قوانین احساس می‌شد.

مدرن‌ترین نسخه فوتبال در سده دوازدهم میلادی از انگلستان سرچشمه گرفته‌است. این بازی در انگلستان بسیار محبوب شد؛ اما پادشاهان هنری دوم و هنری چهارم انگلستان فوتبال را ممنوع کردند. آن‌ها معتقد بودند که محبوبیت فوتبال به محبوبیت ورزش‌های سنتی انگلستان مانند شمشیربازی و تیراندازی با کمان لطمه می‌زند.

پیشینه معاصر این بازی جهانی به بیش از ۱۰۰ سال پیش بازمی‌گردد؛ زمانی که این ورزش در انگلستان شکل گرفت و اتحادیه فوتبال انگلستان به وجود آمد و فوتبال به ورزشی رسمی تبدیل شد. فوتبال به سبک امروزی، در اوایل سال ۱۸۰۰ میلادی در هفت مدرسه عمومی انگلستان آغاز گردید. شش مدرسه تقریباً همان فوتبال به سبک قدیمی را اجرا می‌کردند؛ اما مدرسه راگبی انگلستان که در سال ۱۵۶۷ تأسیس شده بود، نسخه‌ای متفاوت از فوتبال را ارائه داد. مدارس دیگر نیز قوانینی را ساخته و در پایان، بازی فوتبال مدرن را بنیان‌گذاری کردند. [۳۷] در این سال اندازه و وزن توپ‌ها نیز استاندارد شد. در نخستین بازی ۹۰ دقیقه‌ای فوتبال، دو تیم لندن و شفیلد در سال ۱۸۶۶ به رقابت با یکدیگر پرداختند.

پس از آن انگلستان شروع به گسترش فوتبال کرد و آن را از مرز اروپا نیز گذراند. برای نخستین‌بار در سال ۱۸۶۷ فوتبال در آرژانتین، به عنوان یک کشور غیراروپایی راه‌یافت. ملوانان، بازرگانان و سربازان بریتانیایی به سرعت فوتبال

را به نقاط مختلف جهان مانند ایتالیا، اتریش، آلمان، آرژانتین، اروگوئه و برزیل بردند. اگرچه در زمان‌های قدیم تنها مردان فوتبال بازی می‌کردند؛ اما در اواخر سده نوزدهم، بانوان هم به انجام فوتبال پرداختند. در طول جنگ جهانی اول که مردان در مشاغل خود بودند، بانوان فوتبال بازی می‌کردند. در حدود سال ۱۸۷۵، پادشاه ادوارد سوم انگلستان فوتبال را به دلیل خشونت، غیرقانونی دانست و اعلام کرد که اگر کسی فوتبال بازی کند، به زندان خواهد افتاد.

فوتبال برای نخستین بار به بازی‌های المپیک تابستانی ۱۹۰۰ پاریس، فرانسه راه یافت. ایده برگزاری مسابقات جام جهانی فوتبال را ژول ریمه، رئیس وقت فیفا ارائه داد و این سازمان در کنگره‌ای در ۲۸ مه ۱۹۲۸ در آمستردام با برگزاری مسابقات جام جهانی موافقت کرد. از همان آغاز، اروگوئه که قهرمان مسابقات فوتبال بازی‌های المپیک تابستانی ۱۹۲۴ و ۱۹۲۸ شده بود، پیشتاز جام جهانی شد و میزبانی جام جهانی فوتبال ۱۹۳۰ را برعهده گرفت و قهرمان این جام نیز شد.

باشگاه فوتبال شفیلد نخستین باشگاه فوتبال است و قدمتی ۱۵۲ ساله دارد و در سال ۱۸۵۷ در شهر شفیلد که در انقلاب صنعتی، عمده مرکز تولید فولاد بود، بنیان‌گذاری شد. لیگ قهرمانان اروپا یکی از معتبرترین جام‌های باشگاهی فوتبال است که قدمت آن به سال ۱۹۵۵ بازمی‌گردد. رئال مادرید در پنج دوره نخست این مسابقات به قهرمانی رسید. جام باشگاه‌های جهان یکی از معتبرترین مسابقات بین‌المللی فیفا است که در سال ۲۰۰۰ بنیان‌گذاری شد و در نخستین دوره آن، باشگاه فوتبال کورینتیانس از برزیل به مقام قهرمانی رسیده است. امروزه ۲۰۷ کشور دارای تیم ملی فوتبال هستند.

قوانین

بازیکنان، تجهیزات و مقامات: یک بازی شامل دو تیم است که هرکدام ۱۱ بازیکن درون زمین دارند که یکی از آن‌ها دروازه‌بان است. اگر تعداد بازیکنان یک تیم درون زمین کمتر از ۷ نفر باشد، یا بیش از چهار بازیکن از یک تیم کارت قرمز بگیرند، بازی لغو می‌شود. در مسابقات رسمی، حداکثر سه بازیکن می‌توانند جایگزین سه بازیکن درون

زمین بشوند. در همه مسابقات، باید نام بازیکن جایگزین به داور داده شود. هر یک از بازیکنان در طول بازی می توانند جایگزین دروازه بان شوند. اگر بازیکنی بدون اجازه داور جایگزین بازیکنی دیگر شود، بازی توسط داور متوقف می شود؛ بنابراین تا هنگامی که بازی در جریان است، بازیکنی نمی تواند جایگزین بازیکن دیگر شود و باید بازی متوقف شود تا تعویض انجام گیرد.

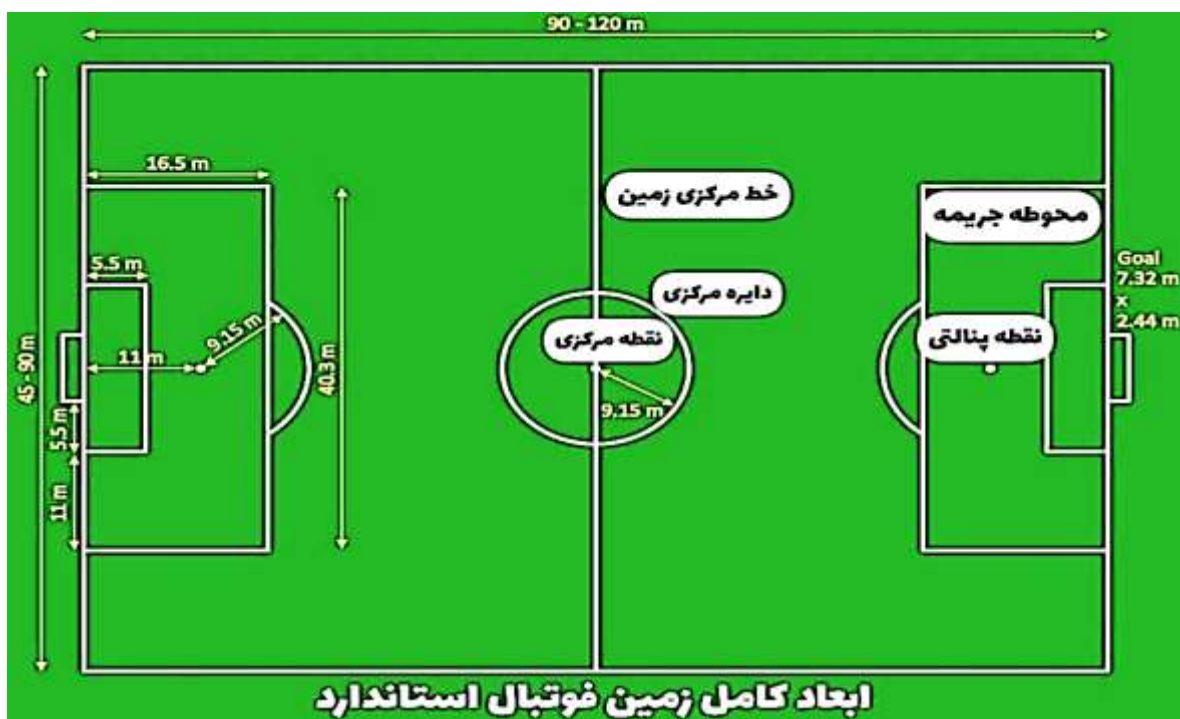
بازیکنان حق استفاده از وسایل خطرناک مانند جواهرات را ندارند. برخی از تجهیزات پایه بازیکنان که داشتن آنها اجباری است، عبارتند از: یک پیراهن بدون آستین که می توان از زیر آن پیراهنی آستین دار پوشید؛ به شرطی که رنگ پیراهن آستین دار هم رنگ پیراهن بدون آستین باشد. یک شورت ورزشی که اگر از زیرش شورتی دیگر پوشیده شود، باید هم رنگ شورت اصلی باشد. یک جوراب کش باف ساق دار که ظاهراً ساق بلندی هم دارد و کفش. بازیکن علاوه بر تجهیزات پایه، باید ساق بند داشته باشد که کاملاً توسط جوراب ورزشی پوشیده شده است و از لاستیک، پلاستیک یا مواد مشابه آنها ساخته شده است.

بازیکنان هر دو تیم و داوران باید لباس هایی را بپوشند که تیم ها و داوران را از یکدیگر متمایز بکند. علاوه بر این، دروازه بانان نیز باید لباس هایی بپوشند که آنها را از هم تیمی هایشان و داوران متمایز و جدا کند. بازیکنان نمی توانند هیچ گونه شعار و تبلیغات سیاسی و مذهبی و شخصی را روی تجهیزات پایه خود آشکار کنند. همچنین بازیکنان باید هر گونه شعار و تبلیغات سیاسی و مذهبی را از روی لباس زیرین پیراهن ورزشی خود از بین ببرند. آشکار کردن شعارها و تبلیغات سیاسی و مذهبی و شخصی توسط فیفا تحریم شده است.

هر بازی توسط داور مقتدر که توانایی اجرای همه اعمال داور در زمین را داشته باشد، اداره می شود. داوران تنها در صورت مشورت با کمک داوران یا داور چهارم (به شرط این که بازی مجدداً آغاز نشده باشد)، نظر خود را تغییر می دهند یا بازی را فسخ می کنند. در زمین دو کمک داور وجود دارد که صلاحیت اعتراض به تصمیمات نادرست داور وسط را برعهده دارند. داور چهارم نیز یکی دیگر از مقامات داور است که بیرون زمین قرار دارد و مسئولیت هایی همچون هماهنگی تعویض بازیکن های تیم ها را برعهده دارد. در صورتی که یکی از کمک داوران توانایی ادامه

کمک‌داوری بازی را نداشته‌باشد، داور چهارم جایگزین او می‌شود. در مسابقات جام ملت‌های اروپا ۲۰۱۲، دو داور به‌طور آزمایشی روی خط دروازه‌ها ایستادند و کمک‌داوران را در تصمیم‌گیری به‌ویژه تصمیم‌گیری‌های منطقه پنالتی کمک کردند. چندی پیش، فیفا به فدراسیون‌های عضو خود اعلام کرد که آن‌ها می‌توانند در صورت داشتن فناوری لازم، از فناوری گل-لاین استفاده کنند و این فناوری در جام جهانی فوتبال ۲۰۱۴ و از فصل ۲۰۱۳-۲۰۱۴ در لیگ برتر انگلستان مورد استفاده قرار گرفت. فناوری گل-لاین روشی است که اعلام می‌کند آیا توپ از خط دروازه رد شده‌است یا خیر و دستیار الکترونیکی داور محسوب می‌شود. امکان دارد که در اثر سرعت بسیار توپ، داور درست نبیند که آیا توپ از خط دروازه گذشته‌است یا خیر و دچار اشتباه شود و این فناوری گذشتن یا نگذشتن توپ از خط دروازه را از طریق ساعت داور، به او اعلام می‌کند.

زمین استاندارد بازی: زمین بازی فوتبال باید مستطیل‌شکل با سطحی از جنس چمن باشد. با توجه به این که قوانین فوتبال در انگلستان شکل گرفته‌است، اندازه زمین فوتبال براساس دستگاه امپراتوری بیان می‌شوند و در این اندازه‌گیری، از دستگاه متریک استفاده نمی‌شود. استفاده از واحدهای اندازه‌گیری دیگر، به‌شکل سنتی در خارج از بریتانیا نیز مرسوم‌است.

طبق ابعاد میدان زمین که توسط هیئت بین‌المللی فوتبال نوشته شده‌است، طول زمین باید ۹۰ تا ۱۲۰ متر (۱۰۰ تا ۱۵۰ یارد) و عرض آن ۴۵ تا ۹۰ متر (۵۰ تا ۱۰۰ یارد) باشد. خط میانی زمین که به‌اندازه عرض زمین است، مناطق حمله و دفاع دو تیم را جدا می‌کند و شعاع دایره میانی میدان ۹،۱۵ متر (۱۰ یارد) است. زمین از دو سمت به محوطه جریمه مستطیل‌شکل امتداد می‌یابد و این محوطه جریمه ۱۶،۵ متر (۱۸ یارد) از خط دروازه فاصله‌دارد. محوطه کوچک مستطیل‌شکل درون محوطه جریمه که منطقه گل‌زنی نامیده می‌شود، ۵،۵ متر (۶ یارد) از خط دروازه فاصله‌دارد.

فاصله نقطه پنالتی تا خط دروازه ۱۱ متر (۱۲ یارد) است. دور نقطه کرنر یک‌چهارم دایره‌ای وجود دارد که شعاع آن ۱ متر (۱ یارد) است. فاصله میان دو تیرک دروازه ۷،۳۲ متر (۸ یارد) و فاصله میان سر تا ته آن نیز ۲،۴۴ متر (۲،۷۵ یارد) است. طول محوطه جریمه ۴۰ متر (۴۴ یارد) است.

مدت زمان، گل زده و سیستم: بازی فوتبال در دونیمه ۴۵ دقیقه‌ای اجرا می‌شود و ممکن است که با موافقت دو تیم و داور، مدت زمان آن کاهش یابد. هرگونه تغییر مدت بازی باید پیش از آغاز بازی میان داور و دو تیم هماهنگ شود. (برای نمونه، به دلیل نبود نور کافی هر نیمه به ۴۰ دقیقه تغییر زمان می‌دهد) میان دونیمه بازی وقت استراحتی به مدت ۱۵ دقیقه تعیین شده‌است و مدت زمان آن فقط با موافقت داور تغییر می‌کند. وقت‌های اضافه پس از دونیمه به‌منظور اجرا کردن وقت‌های تلف‌شده‌ای است که در اعمالی مانند تعویض بازیکنان، بررسی آسیب‌دیدگی بازیکنان، بیرون‌آوردن بازیکنان آسیب‌دیده از زمین، اتلاف وقت یا هر دلیل دیگری تلف‌شده‌است. تعیین چند دقیقه وقت تلف‌شده در هر بازی به‌عهده داور وسط است. هر چقدر وقت برای زدن یک ضربه پنالتی تلف‌شود، داور آن را در وقت‌های اضافه پایان هر نیمه در نظر خواهد گرفت.

در صورتی که در مسابقات حذفی تیم برنده در طول در ۹۰ دقیقه و وقت‌های اضافه (۳۰ دقیقه) مشخص نشود، باید از ضربات پنالتی استفاده کرد. پنج بازیکن دلخواه می‌توانند برای هر تیم یک پنالتی بزنند. اگر برنده در پنج پنالتی نخست نیز مشخص نشود، ضربات پنالتی وارد مرحله مرگ ناگهانی می‌شود که هر تیم یک پنالتی می‌زند و به این معنی

است که اگر یک تیم پناستی را تبدیل به گل کرد و تیم دیگر موفق به انجام این کار نشد، تیم گلزن برنده بازی می‌شود.

قانون گل زده در خانه حریف یکی از قوانین رسمی مسابقات رفت و برگشت اینطور است که در صورت برابر بودن تفاضل گل دو تیم در دوبازی، تیمی که در خانه حریف گل بیشتری زده‌باشد، برنده مجموع دو بازی است و به مرحله بعدی راه پیدا می‌کند. این قانون توسط یوفا طراحی شد و برای نخستین بار در جام اروپا ۱۹۶۵-۱۹۶۶ استفاده شد و در سال ۱۹۶۷-۱۹۶۸ نیز به لیگ قهرمانان اروپا راه یافت. پس از این، در مسابقات دیگر این قاره نیز به تصویب رسید.

گل طلایی در فوتبال به گلی اطلاق می‌گردد که اگر در وقت‌های اضافه ۱۵ دقیقه‌ای به ثمر رسانده شود، تیم گلزن برنده بازی می‌شود و بازی به پایان می‌رسد. گل طلایی را در گذشته‌های نه‌چندان دور مرگ ناگهانی می‌نامیدند؛ این اصطلاح برای نخستین بار در سال ۱۹۹۲ برداشته شد و اصطلاح گل طلایی بر آن نهاده شد. گل طلایی در سال ۱۹۹۳ توسط فیفا معرفی شد که در آن زمان‌ها عنصری کلید در تعیین برنده در مسابقات حذفی محسوب می‌شد. در پی شکایات و گله‌ها از این قانون، یوفا گل نقره‌ای را در سال ۲۰۰۲ معرفی کرد و این قانون جایگزین گل طلایی شد. گل نقره‌ای یکی از روش‌های تعیین برنده در مسابقات حذفی به‌شمار می‌رفت. اگر در طول ۹۰ دقیقه دو تیم به تساوی برسند و تیمی در یکی از وقت‌های اضافه ۱۵ دقیقه‌ای گلی به ثمر برساند و آن نیمه وقت اضافه به پایان برسد، تیم گلزن برنده بازی است. گل نقره‌ای قانونی اجباری بوده است. این قانون نیز توسط هیئت بین‌المللی فوتبال برداشته شد. به تاکتیک‌هایی که سرمربی برای بازی تیم در نظر می‌گیرد و بازیکنان مطابق این تاکتیک‌ها در زمین چیده می‌شوند، سیستم فوتبال می‌گویند که به‌نوعی همان ساختار تیم است. دروازه‌بان یک پست ثابت است و در سیستم جایی ندارد و ده بازیکن دیگر در این سیستم در زمین چیده می‌شوند. از جمله این سیستم‌ها می‌توان به ۴-۴-۲، ۴-۴-۱-۱، ۴-۵-۱-۱-۳-۳ و ۴-۳-۲-۲-۵ اشاره نمود. سیستم ۴-۴-۲ یکی از رایج‌ترین سیستم‌های فوتبال است که در انگلستان بسیار کاربرد دارد و از ۴ مدافع، ۴ هافبک و ۲ مهاجم تشکیل شده است. سیستم ۴-۳-۳ یک سیستم کاملاً هجومی

است. این سیستم از چهار مدافع، سه هافبک و سه مهاجم تشکیل می‌شود و علاوه بر حمله کردن با سه مهاجم، خط هافبکی قوی و نیرومند را دارا می‌باشد. سیستم ۲-۳-۵ نیز تا چند سال پیش به یک سیستم محبوب تبدیل شده و به خوبی امکان جابه‌جایی مهاجمان و مدافعان را فراهم می‌کند. این سیستم همان‌طور که از نامش پیداست، از پنج مدافع، سه هافبک و دو مهاجم تشکیل شده‌است. از دیگر سیستم‌های محبوب فوتبال، ۲-۵-۳ است که شامل سه مدافع، پنج هافبک و دو مهاجم می‌شود.

قوانین هفده‌گانه فیفا

فیفا قوانینی در درون و بیرون از زمین فوتبال وضع کرده‌است. این قوانین در ۳ مارس ۲۰۱۲ تغییر کرد و در ۱ ژوئن ۲۰۱۲ به اجرا درآمد. در زیر به‌طور مختصر به شرح آن‌ها می‌پردازیم:

زمین بازی: بازی باید روی چمن طبیعی یا مصنوعی به رنگ سبز انجام‌گیرد. از چمن مصنوعی در بازی‌های جام کنفدراسیون‌ها یا مسابقات بین‌المللی باشگاهی استفاده می‌شود. زمین‌ها باید حداقل کیفیت بین‌المللی تعیین‌شده توسط فیفا را داشته‌باشد.

توپ: توپ بازی باید از چرم یا مواد مناسب دیگر ساخته شده‌باشد و محیط آن بیش از ۷۰ سانتی‌متر یا کم‌تر از ۶۸ سانتی‌متر نباشد.

تعداد بازیکنان: هر تیم در هر بازی باید ۱۱ بازیکن درون زمین داشته‌باشد که یکی از آن‌ها دروازه‌بان است. تیمی که افراد درون زمینش کم‌تر از ۷ بازیکن باشد، حق ادامه بازی را ندارد.

تجهیزات بازیکنان: بازیکن حق استفاده یا پوشیدن هرگونه چیز خطرناکی مانند جواهرات را ندارد.

داور: هر بازی توسط یک داور که اقتدار کامل بر اجرای قوانین بازی را داشته‌باشد، کنترل می‌شود.

کمک داوران: دو کمک‌داور در زمین وجود دارند که می‌توانند در این موارد به تصمیم داور اعتراض کنند:

۱- هنگامی که تمام توپ میدان بازی را ترک کند. ۲- هنگامی که کرنر، گل و پرتاب انجام می‌گیرد. ۳- هنگامی که ممکن است یک بازیکن در شرایط آفساید باشد. ۴- زمانی که تیمی درخواست تعویض کند. ۵- هنگامی که از دیدگاه داور، سوءرفتار یا هر حادثه دیگری رخ دهد. ۶- هنگامی که خطایی انجام می‌گیرد، کمک‌داور می‌تواند مسئله را بهتر برای داور توضیح دهد. ۷- هنگامی که در ضربات پنالتی، پیش از این که بازیکن ضربه را بزند، دروازه‌بان پایش از خط دروازه جلوتر بیاید و توپ وارد دروازه شود، کمک‌داور اعتراض می‌کند.

مدت زمان بازی: بازی فوتبال در دو نیمه ۴۵ دقیقه‌ای انجام می‌گیرد، مگر این که داور و دو تیم بر تغییر مدت زمان بازی توافق کرده باشند. هرگونه توافق برای تغییر مدت زمان بازی (برای مثال کاهش هر نیمه به ۴۰ دقیقه به دلیل نبود نور کافی) باید پیش از انجام بازی، صورت گرفته باشد.

آغاز مجدد بازی: بازی در این موارد مجدداً آغاز می‌گردد: ۱- هنگام آغاز مسابقه ۲- پس از به‌ثمر رسیدن یک گل در طول بازی ۳- هنگام آغاز نیمه دوم ۴- هنگام آغاز هر دو نیمه وقت‌های اضافی.

توپ درون و بیرون از بازی: هنگامی که تمام توپ از خط دروازه یا خط‌های طولی و عرضی زمین رد شود، بازی توسط داور متوقف می‌شود.

گل‌زدن: هنگامی که تمام توپ از خط دروازه رد شود، به شرطی که پیش از آن خطایی صورت نگرفته باشد، این تیم گل به‌ثمر رسانده است.

آفساید: بر اساس این قانون بازیکنی که در موقعیت آفساید قرار دارد حق مشارکت فعال در بازی را ندارد. بازیکنی در موقعیت آفساید است که در هنگام زدن ضربه توپ توسط هم‌تیمیش هم جلوتر از توپ و هم جلوتر از بازیکن ماقبل آخر تیم حریف به دروازه حریف نزدیکتر باشد.

خطا و سوءرفتار: هنگامی که بازیکنی هریک از این خطاها را انجام دهد، خطا کرده است و ضربه آزاد به تیم حریف تعلق می‌گیرد: ۱- زدن ضربه یا لگد به بازیکن حریف ۲- خطای پشت پا زدن یا تلاش برای انجام خطای پشت پا زدن

۳- پرش بر روی بازیکن حریف ۴- حمله به حریف ۵- حملات یا اقدام به حملات به حریف ۶- هل دادن حریف ۷- تکل زدن بر روی حریف.

ضربات آزاد: ضربات آزاد یا به شکل مستقیم یا غیرمستقیم اند.

ضربه پنالتی: اگر بازیکن تیم خودی، بر روی بازیکن حریف که در محوطه جریمه شان است، خطا کند، خطای پنالتی صورت گرفته است. شانس گل زدن از ضربه پنالتی به شکل مستقیم، بسیار زیاد است. زمان تلف شده برای زدن یک پنالتی، در پایان هر نیمه یا وقت اضافه گرفته می شود.

پرتاب: پرتاب یکی از روش های آغاز مجدد بازی است. هنگامی که توپ به بازیکنی برخورد کند و تمام توپ از خط طولی زمین بیرون برود، تیم حریف باید توپ را از محل بیرون رفتن آن روی خط، پرتاب کند. گل زدن با یک پرتاب ممنوع است.

ضربه گل: گل زنی یکی دیگر از روش های آغاز مجدد بازی است. اگر توپ از خط دروازه رد شود و بازیکن دیگری به توپ برخورد کند، آن ضربه گل محسوب می شود. یک گل ممکن است تنها با زدن یک ضربه به ثمر برسد. [۸۱]

ضربه کرنر: ضربه کرنر روشی دیگر برای آغاز مجدد بازی است. هنگامی که توپ به بازیکن خودی برخورد کند و از خط عرضی دروازه خودی رد شود، برای تیم حریف ضربه کرنر به دست می آید. یک گل ممکن است از راه ضربه کرنر به طور مستقیم به تیم حریف به ثمر رسانده شود.

کنفدراسیون ها

کنفدراسیون بین المللی فوتبال (فیفا)، کنفدراسیون بین المللی ورزش های فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی است که در ۲۱ مه ۱۹۰۴ در پاریس، فرانسه تأسیس شد. تاکنون ۲۰۸ کنفدراسیون کشوری از جمله فرانسه، بلژیک، دانمارک،

هلند، اسپانیا، سوئد و سوئیس عضو فیفا هستند و بیش از ۲۵۰ میلیون نفر فوتبالیست در جهان وجود دارد. مقرر فیفا در زوریخ، سوئیس واقع شده است. شش کنفدراسیون فوتبال قاره‌ای از اعضای فیفا هستند:

نقشه کنفدراسیون‌های قاره‌ای عضو فیفا

آسیا: کنفدراسیون فوتبال آسیا (AFC)

آفریقا: کنفدراسیون فوتبال آفریقا (CAF)

اروپا: اتحادیه فوتبال اروپا (UEFA)

آمریکای شمالی و مرکزی و کارائیب: کنفدراسیون فوتبال آمریکای شمالی و مرکزی و کارائیب (CONCACAF)

آمریکای جنوبی: کنفدراسیون فوتبال آمریکای جنوبی (CONMEBOL)

اقیانوسیه: کنفدراسیون فوتبال اقیانوسیه (OFC)

ان اف بورد یک کنفدراسیون فوتبال است که هدف آن، سازماندهی مسابقات تیم‌ها و ملت‌هایی است که به فیفا وابستگی ندارند. هرچند این سازمان زیر نظر فیفا نیست اما رقیب این سازمان هم نیست.

